
ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА

УДК 378.016-051:793.3

DOI 10.31654/2663-4902-2021-PP-2-89-96

Максименко В. І.

викладач кафедри музичної педагогіки та хореографії
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
vera.maksimenko75@gmail.com
orcid.org/0000-0002-2265-8781

**КОМПОНЕНТНО-СТРУКТУРНИЙ АНАЛІЗ ФЕНОМЕНУ
«ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-ТВОРЧОГО ДОСВІДУ
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА»**

Актуалізація формування художньо-творчого досвіду майбутніх учителів хореографії розглядається у контексті цілісної професійної підготовки студентів як цілеспрямований процес включення майбутніх педагогів у творчу, художньо-освітню та хореографічно-виконавську діяльність. У дослідженні принципового значення набули особистісні прояви педагога-хореографа, котрі характеризують його фахову підготовку як інтегральну властивість. Для майбутнього вчителя хореографічного мистецтва важливими є знання в галузі педагогіки і мистецтва. Митець-хореограф повинен бути творчим, активним, креативним, здатним самостійно робити вибір, сприймати прекрасне, цінувати його, формувати власний погляд, реалізовувати поставлені цілі, усвідомлено оцінювати результати власної творчої діяльності для подальшої самореалізації в царині хореографічного мистецтва.

У статті виокремлено ключові компоненти формування художньо-творчого досвіду майбутніх учителів хореографії в процесі фахової підготовки, а саме мотиваційного, когнітивного, аксіологічного та рефлексивного, які тісно взаємозв'язані між собою і утворюють цілісну структуру з метою подальшої розробки змісту критеріїв та показників, а також необхідних для її формування методичних засад, зумовлених творчою сутністю хореографічного мистецтва. Здобутий досвід, у процесі фахової підготовки студентів-хореографів, сприяє успішній адаптації до суспільних змін та надає впевненості у професійній діяльності.

Зазначено, що формування художньо-творчого досвіду відбувається як під час створення мистецького твору, так і в процесі його сприймання. Тому, важливою складовою навчання майбутнього вчителя хореографічного мистецтва є формування художньо-творчого досвіду в процесі фахової підготовки.

Ключові слова: майбутні викладачі хореографії, формування художньо-творчого досвіду, фахова підготовка, студенти, компоненти.

Постановка проблеми. Сучасні тенденції у розвитку системи вищої освіти вимагають постійного перегляду концептуальних підходів до підготовки кваліфікованих фахівців у галузі мистецтва. Шляхи формування творчої, активної, креативної особистості, здатної самостійно робити вибір, реалізовувати поставлені цілі, усвідомлено оцінювати свою діяльність – це ті пріоритети, які визначають концептуальні положення сучасної мистецької освіти. Формування художньо-творчого досвіду майбутніх учителів хореографії в процесі фахової підготовки відбувається як у процесі

навчання під час опанування хореографічних творів, так і у прогнозуванні майбутньої хореографічно-педагогічної діяльності.

Вагоме місце у підготовці майбутніх викладачів хореографії нового покоління відводиться предметам та дисциплінам творчого спрямування. Сутність мистецтва відображається у реакції митця на життєві проблеми. А твори мистецтва є провідниками, які допомагають осягнути ставлення до будь-яких подій у житті. Творець передає свої знання, використовуючи власні твори мистецтва, доносячи через них інформацію до глядача. Формується художньо-творчий досвід як під час створення мистецького твору, так і в процесі його сприймання. Тому для майбутнього вчителя хореографічного мистецтва важливим є формування художньо-творчого досвіду в процесі фахової підготовки.

Аналіз актуальних досліджень. Аналіз праць, присвячених феномену творчості як у педагогіці, так і в психології, присвячено низку робіт: Г. Ващенко, І. Зязюна, В. Сухомлинського, Г. Балла, З. Карпенко, С. Максименка, В. Моляко та ін.; дослідження та праці з теорії, історії, методології мистецтва та мистецької освіти Е. Абдулін, Г. Падалка, О. Ростовський, В. Шульгіна, О. Щолокова, Б. Яворський та ін.; праці з психолого-педагогічних основ творчої діяльності, активності, художніх здібностей Б. Богоявленська, Д. Виготський, Д. Леонтьєв, Н. Миропольська, О. Семашко та ін.; творчого розвитку особистості Н. Гузій, Е. Ільїн, Б. Теплов, Г. Побережна, Д. Шаріков, Л. Мейер та ін.

Разом з тим питання формування художньо-творчого досвіду хореографів у процесі фахової підготовки залишаються недостатньо розробленими. Так, до художньо-педагогічних та методичних аспектів підготовки фахівців хореографії зверталися Л. Андрощук, Т. Благова, О. Бурлі, А. Ваганова, О. Пархоменко, О. Реброва, М. Рожко, Т. Сердюк, Ю. Ростовська, О. Таранцева, Т. Устінова, Л. Цветкова та ін.; мистецтвознавчі роботи, що розглядають художній образ у танці Дж. Баланчин, М. Бежар, Ю. Григорович, Р. Захаров, Ф. Лопухов, А. Мессерер, Ж. Новерр, Н. Стуколкіна, Н. Тарасов, М. Фокин, А. Ширяєв та ін.; вплив танцювального мистецтва на духовний розвиток особистості та розвиток хореографічної активності дітей дошкільного та шкільного віку Г. Березова, В. Верховинець, О. Мартиненко, Ю. Коваль, Ю. Ушакова, Ю. Хижняк, Т. Чурпіта, А. Шевчук та ін.

Мета статті: виокремити і проаналізувати окремі аспекти структурно-компонентної характеристики феномену «формування художньо-творчого досвіду майбутніх учителів хореографії в процесі фахової підготовки».

Виклад основного матеріалу. Розглянувши та проаналізувавши наукові джерела з педагогіки та психології, ми дійшли висновку, що для нашого дослідження принципового значення набувають особистісні прояви педагога-хореографа, котрі характеризують його фахову підготовку як інтегральну властивість. До них належить:

- *мотиваційна сфера* (бажання постійно оволодівати новими знаннями та уміннями у сфері мистецтва, спрямованість на подолання труднощів на шляху їх отримання);

- *когнітивна сфера* (намагання отримувати різнобічні знання з різних джерел; обізнаність майбутнього вчителя у різних сферах мистецтва, в контексті яких пізнається конкретний хореографічний твір; знання естетико-мистецтвознавчих та психологічних основ сприймання мистецтва, що виявляється в цілісному аналізі та художньо-педагогічній інтерпретації його творів);

- *аксіологічна сфера* (здатність сприймати й емоційно переживати художні образи хореографічних творів, сформовані ціннісні орієнтації у різних видах і жанрах хореографічного мистецтва; розуміння важливості їх застосування у власній хореографічній творчості та майбутній педагогічній діяльності);

- *праксеологічна сфера* (можливість застосовувати в аналітико-інтерпретаційній, хореографічно-виконавській та педагогічній діяльності власні креативні якості).

У дослідженні ми спиралися на думку В. Бондаря, який вважає, що специфіка підготовки вчителя пов'язана з багатофункціональністю його діяльності. Вчений вважає, що майбутній педагог має володіти не лише предметними знаннями та вміннями,

але й здатністю до моделювання, планування, проєктування навчально-виховного процесу, яка дасть йому можливість ефективно формувати творчу особистість учня. Вчений вважає, що «основними напрямками в підготовці педагога як особистості є розвиток нового творчого мислення, яке базується на здатності до моделювання та вирішення професійних задач на рівні педагогічної взаємодії студент – викладач ВНЗ» [2, с. 38–42].

Визначені сфери особистісних якостей стали основою для обґрунтування структурних компонентів художньо-творчого досвіду майбутніх учителів хореографії. Виходячи з особливостей досліджуваного явища, розглянемо її докладніше.

Перш за все зазначимо, що у філософському розумінні структура – це «спосіб закономірного зв'язку між складовими частинами предметів і явищ об'єктивного світу, мислення, пізнання або внутрішня будова чого-небудь» [7, с. 502].

У нашому дослідженні зупинимось на формулюванні А. Дзундзи, який зазначає: «У кожній системі можна виділити компоненти, які найбільшою мірою забезпечують її цілісність, визначають функціонування всієї системи та її окремих складових, тобто є системоутворюючими компонентами» [3, с. 65].

Підтримуючи ці позиції та враховуючи інтегральні властивості особистісних проявів майбутнього педагога-хореографа, можемо зробити висновок, що формування його художньо-творчого досвіду належить до комплексних понять, тому вважаємо за доцільне розглядати цей феномен у сукупності **мотиваційного, когнітивного, аксіологічного та рефлексивного компонентів**, які тісно взаємозв'язані між собою і утворюють цілісну структуру. Надалі представимо кожний компонент окремо.

Мотиваційний компонент відображує потребу постійно навчатися, вдосконалювати свої знання, займатися самоосвітою. Зокрема, Є. Ільїн, маючи на увазі формування мотивації студентів у процесі професійно-педагогічної підготовки, вказує на те, що в навчально-професійній мотивації існує два типи мотивів: пізнавальні й соціальні. Серед пізнавальних мотивів він виділяє мотиви, що визначаються орієнтацією людини на засвоєння нових знань. До соціальних мотивів автор відносить: прагнення бути корисним суспільству; бажання зайняти певну позицію в соціумі, заслужити власний авторитет; прагнення до усвідомлення, аналізу способів і форм своєї співпраці з тими, хто знаходиться навколо, до постійного вдосконалення цих форм [5].

На думку вченого, мотивація на етапі оволодіння професією пов'язана із зацікавленням до даної професії, виступає ресурсом і передумовою, які необхідні для розвитку професіоналізму. Інакше кажучи, студентові необхідні стійкі професійні мотиви навчальної діяльності й цілком адекватні уявлення про свою майбутню роботу.

Також погоджуємось з позицією І. Зайцевої, яка вважає, що мотивацію слід розглядати не тільки як умову ефективного навчання, а й як важливий чинник розвитку особистості майбутнього фахівця. Отже, її основними структурними елементами є пізнавальна мотивація і мотивація досягнення успіху, стимулювання яких безпосередньо сприяє підвищенню ефективності навчальної діяльності [4, с. 59].

Отже, в системі професійної підготовки майбутніх педагогів-хореографів мотивація включає мотиви, мету, потреби в професійному навчанні, вдосконаленні, самовихованні, саморозвитку; ціннісні установки актуалізації в професійній діяльності; стимулює творчий вияв студента-хореографа у фаховій практиці. На етапі оволодіння професією мотивація пов'язана з зацікавленням до даної професії, виступає як ресурс і передумова, необхідні для розвитку професіоналізму. Інакше кажучи, у студентів необхідно сформувати стійкі професійні мотиви у навчальній діяльності й цілком адекватні уявлення про свою майбутню роботу. За наявності цих складових мотивації вони будуть прагнути постійно розвивати свою креативність, націлену на отримання нових знань і формування професійно важливих умінь.

Для становлення педагога-хореографа як професіонала не менш важливим є розвиток вольових якостей, адже сучасний фахівець, здатний бути конкурентним, має вміння приймати рішення, нести за них відповідальність, бути активним і цілеспрямованим, вміння долати внутрішні й зовнішні бар'єри, які заважають досягненню мети.

Зауважимо, що, на погляд Л. Божович, проблема волі є центральною для психології особистості та її формування. Сутність вольової поведінки вона бачить у тому, що людина виявляється здатною підкоряти свою поведінку свідомо поставленим цілям (прийнятим намірам) навіть всупереч безпосереднім (імпульсивним) бажанням, коли людина долає свої особисті бажання заради мало привабливих, але важливих цілей [1].

Ми також звертаємо увагу на те, що у своїх дослідженнях вчені-психологи поділяють вольові якості на основні (первинні) та системні. Зокрема, В. Калін виділяє такі первинні якості, як енергійність, терплячість, витримка, сміливість. Інші дослідники до системних якостей відносять наполегливість, дисциплінованість, самостійність, цілеспрямованість, ініціативність, організованість, рішучість. При цьому вчені зазначають, що базальні (первинні) вольові якості становлять підґрунтя системних (вторинних) якостей, тобто їх ядро. Разом з тим низький рівень будь-яких базальних якостей дуже ускладнює утворення більш складних, системних вольових якостей [6].

Відтак поєднання мотивації з вольовими якостями розвиває інтерес до творчої діяльності, який характеризує потребу педагога-хореографа в знаннях, в оволодінні ефективними способами організації професійної діяльності; включає мотиви здійснення педагогічної діяльності, спрямованість на передачу необхідних знань і розвиток особистості учня, адже, за справедливим зауваженням А. Макаренка, учні вибачать своїм учителям і суворість, і сухість, і навіть прискіпливість, проте не вибачать поганого знання своєї справи.

Вчитель в усі часи був втіленням досконалості у найвищих духовних проявах та устремліннях. Особистість педагога наділялася особливими духовно-етичними якостями: мудрістю, справедливістю, добротою, розумом, тактом та ін. Поза сумнівом, особистість вчителя й здійснювана ним професійна діяльність повинні бути наповнені високими ідеалами і прагненнями, відповідати потребам саморозвитку та вдосконалення. Такий вчитель прагне пізнати і зрозуміти духовний світ дитини, щедро ділиться з ним своїми цінностями. Тому для появи мотивів у хореографічному мистецтві, а також взаємодії із суб'єктами художньо-освітнього середовища необхідна розвиненість міжособистісного спілкування між майбутніми фахівцями; між студентами і викладачами; між викладачами, студентами і мистецьким твором.

Когнітивний компонент у структурі художньо-творчого досвіду майбутнього вчителя хореографії характеризує його пізнавальні можливості і включає комплекс знань про хореографію, які спрямовують студентів на проєктування хореографічної діяльності учнів. Він також представлений системою історико-теоретичних і мистецтвознавчих знань, котрі сприяють інтелектуальному розвитку фахівця, його креативне мислення у професійній сфері.

Розвиток когнітивного компонента забезпечує насиченість хореографічного мистецтва художніми образами, розвиває її творче мислення, сприяє формуванню активного сприйняття та фантазії, додає діяльності пошукового характеру, впливає на швидкість реакції, увагу та пам'ять. Зміст когнітивної сфери відкриває для майбутнього вчителя хореографії вільний і варіативний вибір нових знань, нових цілей, цінностей та особистісних смислів. Знання, як правило, повинні проявлятися у діяльності.

Хореограф Л. Цветкова вважає, що самостійна робота є одним з обов'язкових видів навчально-пізнавальної діяльності студента. Вона виконує різні педагогічні функції, серед яких важливе значення мають: навчальна, пізнавальна, коригувальна, стимулювальна, виховна, розвивальна. Виконання завдань самостійної роботи може мати як репродуктивний, так і творчий характер. Творча самостійна робота студентів – це діяльність, зумовлена самостійним пошуком майбутнім фахівцем відповіді на будь-яку проблему з метою досягнення результатів, які характеризуються новизною та оригінальністю. Вона передбачає: опрацювання навчальних та методичних посібників, підручників, додаткової літератури, складання танцювальних комбінацій, повторення та відпрацювання тренувальних вправ і танцювальних рухів з метою глибшого їх засвоєння, удосконалення технічної та виконавської майстерності, відвідування різних мистецьких заходів, концертів хореографічних колективів, використання комп'ютерних інформаційних ресурсів, перегляд навчальних відеофільмів.

Ефективною формою організації творчої діяльності студентів є індивідуальна робота, що дає можливість розширити й поглибити знання із фахових дисциплін. Вона проводиться з кожним студентом з метою з'ясування рівня усвідомлення ним окремих теоретичних положень з курсу, удосконалення виконавського рівня, виявлення проблемних ситуацій і пошуку шляхів їх розв'язання [8, с. 17].

Спираючись на ці думки вчених, зазначимо, що студентам-хореографам протягом навчання у виші іноді складно самостійно розібратися в потоці різноманітної інформації. Тому важливо, щоб знання та уміння, які набуваються у процесі фахової підготовки, стали засобом дій, власним орієнтиром у педагогічній діяльності й набували особистісного смислу. Під час хореографічного навчання студенти мають оволодіти цілим спектром професійних знань, зокрема: знаннями в галузі історії мистецтва з метою їх використання для визначення виразально-зображальних засобів відповідно до стилю, виду, жанру хореографічного проєкту; володіти термінологією хореографічного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом; використовувати оптимальні засоби і методики, спрямовані на удосконалення професійної діяльності, підвищення особистісного рівня володіння фахом; адаптувати, інтерпретувати засоби, методики відповідно до сфери виробничої діяльності (тип навчального закладу, напрям діяльності колективу, вікові особливості виконавців); сприймати інформацію, творчо її переосмислювати та застосовувати в процесі виробничої діяльності, аргументовано відстоювати власну точку зору в процесі вирішення виробничих питань; використовувати у навчальній, постановчій, репетиційній діяльності традиційні та інноваційні методи хореографічної педагогіки; застосовувати різноманітні танцювальні техніки в процесі виконавської діяльності.

Разом з тим знання в хореографічному мистецтві завжди мають аксіологічний характер, оскільки пов'язані з уявленням про значущість хореографічного мистецтва для формування національної самосвідомості учнівської молоді, її гармонійного духовного і фізичного розвитку. Тому наступним компонентом структури художньо-творчого досвіду вважаємо **аксіологічний компонент**.

Цей компонент характеризує здатність майбутнього фахівця емоційно реагувати на мистецькі твори, які вивчаються на заняттях хореографії. Емоційне ставлення передбачає формування активного прагнення до засвоєння отриманих знань, емоційного відгуку, бажання бачити і виконувати танцювальні па, інтерес до вияву зв'язків між різними мистецтвами і, зокрема танцем і музикою. Важливість такого уміння у студентів веде до більш глибокого сприйняття творів мистецтва та їх безпосереднього впливу на художньо-естетичний розвиток.

Емоції (від лат. *emovere* – хвилювати, збуджувати) відносяться до особливого класу психічних процесів і станів, пов'язаних інстинктами, потребами, мотивами, які відбивають у формі безпосереднього переживання (задоволення, радості, страху тощо) значущість діючих на індивіда явищ і ситуацій для здійснення його життєдіяльності. Будь-яке переживання – це завжди конгломерат різних емоцій. Вплив емоцій виявляється у діях майбутнього педагога, у його ставленні до хореографічного мистецтва, у потребі спілкування з прекрасним, у бажанні формувати почуття у молоді, прагненні передати свої знання і вміння підростаючому поколінню, активній участі у хореографічній діяльності. Під впливом художніх образів у процесі художньої діяльності такі властивості особистості, як уява, увага, сприйняття, пам'ять, почуття знаходять необхідні умови свого збагачення. Оволодіваючи професійними вміннями й навичками художньої діяльності, особистість розвиває свої творчі можливості, емоційно-образне пізнання життя, сприяє залученню її до всього розмаїття художньої культури.

Звертаємо увагу на те, що у численних працях науковців гуманітарної сфери категорія «цінності» вважається однією з найважливіших для активності і розвитку людини в різні періоди її життя. Вона означає все те, що не є природним і байдужим, але є важливим і значущим, а тому є метою для людських прагнень. Так, К. Денек вказує, що цінність як аксіологічна категорія має багаторівневу структуру, тобто має як об'єктивний, так і суб'єктивний характер. Загальним, їх об'єднуючим, є той факт, що

всі цінності відображають світ людини та її культуру. Діалектика цієї аксіологічної категорії показує, що в історії розвитку суспільства вищою цінністю стає людина як особистість, як самоціль суспільного розвитку.

На думку вченого, вона є провідним елементом мотивації людських вчинків, реалізації програм поведінки, яка функціонує на свідомому рівні. Цінності надають життю людини сенс, формують мотиви її життєдіяльності. Вони є серцевиною людського життя, визначають його якість, міжособистісні стосунки, ставлення до себе ровесників, старших осіб, усього світу [9, с. 23].

Формування ціннісних орієнтацій набуває особливого значення у підготовці майбутніх учителів хореографії, адже завдяки взаємодії особистості з певною системою цінностей, зокрема художніх, та їх усвідомленому впливу на вихованців вони надають можливість прогнозувати позитивний результат і високий рівень розвитку художньо-ціннісних орієнтацій молоді.

Таким чином, аксіологічна спрямованість навчання полягає у залученні майбутнього вчителя хореографії до теоретичних і прикладних знань про цінності, про їх природу, механізми розвитку та способи функціонування, а також про професійно-педагогічні цінності, які характеризують професійне становлення і самовдосконалення його особистості. Саме формування ціннісних орієнтацій, ціннісного ставлення до світу в широкому смислі й виявляють зміст і спрямованість національної стратегії навчання та виховання.

До структури художньо-творчого досвіду майбутнього педагога-хореографа пропонуємо також долучити **креативний компонент**, який включає творчі здібності індивіда і характеризується здатністю до продукування принципово нових ідей.

У філософському словнику поняття «креативність» – (лат. *creatio* – створення) представлено як новітній термін, котрий характеризує творчу, новаторську діяльність індивіда та його здатність до продукування принципово нових ідей. Натомість креатив (англ. *creative*) – поняття, що характеризує продукт діяльності людини, який відрізняється від аналогічних продуктів своєю новизною і творчим рішенням.

Більшість досліджень, проведених за останні десятиліття науковцями і педагогами свідчать про те, що креативність є найважливішою навичкою, яка допомагає підготувати молоду людину до труднощів та викликів сучасного суспільства. Вона допомагає вирішувати існуючі проблеми, оскільки хороша ідея здатна допомогти знайти вихід зі скрутного становища; креативне мислення підштовхує особистість знаходити незвичайні шляхи власного розвитку; креативність робить життя набагато різноманітнішим, знайти шляхи для самореалізації; креативність дозволяє людині реалізувати свій творчий задум.

Але важливо, щоб креативність була спрямована на самопізнання і керування своїми почуттями. Такий процес у психології вчені називають рефлексією. Це поняття (від лат. *reflexio* – повернення назад) вони характеризують як мислинневий процес, спрямований на самопізнання, аналіз своїх емоцій і вчинків, стану, здібностей і поведінки. Завдяки розвитку цієї властивості людина здатна не реагувати афективно, а спостерігати та відслідковувати появу того чи іншого почуття і стану, досліджувати їх для певної корекції.

Таким чином, у кожному з виділених компонентів художньо-творчий досвід знаходить своє певне і специфічне втілення, а також у синтезі загальнохудожніх, спеціальних хореографічних знань, умінь, навичок, у досвіді емоційно-ціннісного ставлення до мистецтва й оточуючого середовища, відрефлексованих особистісних переживань і конструктивних творчих ініціативах.

Важливо також зазначити, що представлена у дослідженні **структура** художньо-творчого досвіду є певним конгломератом, оскільки її компоненти тісно зв'язані між собою. Так, якщо у студентів не розвинута мотивована потреба постійно навчатися і вдосконалювати свої знання, якщо вони не здатні прикладати до цього необхідних зусиль, то й не зможуть оволодіти необхідними професійними знаннями, не зможуть навчитися аналізувати виразально-зображальні засоби відповідно до

стилю і жанру хореографічного мистецтва, не зможуть їх адаптувати та інтерпретувати в перемінних умовах своєї професійної діяльності. Таким чином, *когнітивно-аналітичний* компонент створює основу для оволодіння цілим спектром професійних знань, які реалізуються завдяки креативно-рефлексивним якостям.

Водночас набуті знання і уявлення набувають усталених переконань лише за умови емоційного переживання, сформованих ціннісних орієнтацій та особистісних смислів у сфері хореографічного мистецтва, тобто вони невід'ємні від емоційно-аксіологічного компонента, який передбачає здатність студентів емоційно відгукуватися і реагувати на твори мистецтва. Під впливом художніх образів у процесі хореографічної діяльності такі властивості особистості, як увага, увага, сприйняття, пам'ять, почуття знаходять необхідні умови для свого збагачення.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок. Підсумовуючи викладений матеріал, зазначимо, що виділені й схарактеризовані рівні художньо-творчого досвіду майбутніх учителів хореографії в процесі фахової підготовки є приблизними і можуть слугувати тільки в якості орієнтирів. У реальності таких варіантів може бути набагато більше, тому для діагностування його структурних компонентів необхідно підходити диференційовано, оскільки одні показники можуть превалювати над іншими.

Сучасний фахівець хореографії це той, який на відповідному рівні володіє професійною майстерністю, при виконанні своєї професійної діяльності, а також володіє певною сукупністю знань, умінь і навичок, ефективно використовуючи їх на практиці. Для майбутнього вчителя хореографічного мистецтва важливими є знання як у галузі мистецтва, так і знання в галузі педагогіки. Митець повинен мати бажання творити, а відтак, здатний сприймати прекрасне, цінувати його, формувати власний погляд щодо істинності краси довкілля й мистецтва, бути креативним, адекватно оцінювати результати власної творчості для подальшої самореалізації в царині хореографічного мистецтва.

Література

1. Божович Л. И. Проблемы формирования личности: избр. психол. тр. Москва; Воронеж, 2001. 349 с.
2. Бондар В. І. Конкурентоздатність педагога як складова його професійної компетентності. Сучасна початкова освіта: вектори розвитку: спец. випуск, присвячений 80-річчю університету: зб. наук. праць. Бердянськ: БДПУ, 2012. С. 38–72.
3. Дзундза А. І. Аналіз теоретичних та методологічних засад формування соціо-економічної культури студентів ВНЗ України. Запоріжжя, 2003. 420 с.
4. Зайцева І. В. Мотивація учіння студентів / за ред. П. Г. Лузана. Ірпінь, 2000. С. 191.
5. Ильин Е. П. Мотивация и мотивы: учебное пособие. Санкт-петербург: Питер, 2002. 512 с.: ил. (Мастера психологии). ISBN 5-272-00028-5.
6. Калин В. К. Психология воли: сб. научн. трудов. Симферополь: Издат. Таврического национального университета им. В. И. Вернадского, 2011. 207 с.
7. Філософський словник / ред. член-кореспондента АН УРСР В. І. Шинкарука. 1973. 600 с.
8. Цветкова Л. Ю. Методика викладання класичного танцю: підручник. Київ: Альтерпрес, 2005. 324 с.
9. Denek K., Kuźniak I. Projektowanie celów kształcenia w reformowanej szkole. Poznań, 2001.

References

1. Bozhovich, L. I. (2001). *Problemy formirovaniya lichnosti* [Personality formation problems]. Moscow: MPSI; Voronezh: MODJeK [in Russian].
2. Bondar, V. I. (2012). Konkurentozdatnist pedagoga yak skladova jogo profesijnoyi kompetentnosti [Competition of the teacher as a warehouse and professional competence]. *Suchasna pochatkova osvita: vektori rozvitku – Suchasna pochatkova osvita: vector development*. Berdyansk: BDPU [in Ukrainian].

3. Dzundza, A. I. (2003). *Analiz teoretichnih ta metodologichnih zasad formuvannya socioekonomichnoyi kulturi studentiv VNZ Ukrayini* [Analysis of theoretical and methodological ambushes of the formation of social and economic culture of students of the Higher Education Institution of Ukraine]. Zaporizhzhya [in Ukrainian].
4. Zajceva, I. V. (2000). *Motivaciya uchinny studentiv* [Student motivation]. P.G. Luzana (Ed.). Irpin: Redakcijnno-vid. viddil ADPS Ukrayini [in Ukrainian].
5. Ilin, E. P. (2002). *Motivaciya i motivy* [Motivation and motives]. Sankt-Peterburg: Piter [in Russian].
6. Kalin V. K. (2011). *Psihologiya voli* [The psychology of will]. Simferopol: Izd.-stvo Tavricheskogo nacionalnogo universiteta im. V. I. Vernadskogo [in Ukrainian].
7. SHinkaruka V. I. (Eds.). (1973). *Filosofskij slovník* [Philosophical vocabulary]. Kyiv: Golovna red. URE [in Ukrainian].
8. Tsvyetskova, L. Yu. (2005). *Metodyka vykladannya klasychnoho tantsyu* [Classical dance technique]. Kyiv: Alterpres [in Ukrainian].
9. Denek, K. & Kuźniak, I. (2001). *Projektowanie celów kształcenia w reformowanej szkole*. Poznań [in Polish].

Maksymenko V.

Lecturer at Pedagogy and Choreography Department
Nizhyn Gogol State University
vera.maksimenko75@gmail.com
orcid.org/0000-0002-2265-8781

COMPONENT-STRUKTURAL ANALYSIS OF THE PHENOMENON «FORMATION OF THE ARTISTIC AND CREATIVE EXPERIENCE OF FUTURE TEACHERS OF CHOREOGRAPXIC ART»

Actualization of the formation of the artistic and creative experience of future teachers of choreography is considered in the context of all-in-one professional training of students as a purposeful process of inclusion of future teachers in creative, artistic-educational and choreographic-performing activities, integrated formation of personality. The acquired experience promotes successful adaptation to social changes in the process of professional training of students-choreographers and gives confidence in the professional activity nowadays. Ways of forming a creative, active and originative personality that is able to make a choice alone, realize set goals, evaluate her activity consciously- these are those priorities that determine the conceptual positions of modern art education. A modern specialist of choreography is one that at the appropriate level has professional mastery in performing her professional activities, as well as has a certain set of knowledge, skills and abilities using them effectively in practice. Knowledge in the field of art and pedagogy is important for the future teacher of choreographic art. The artist must have a desire to create, and therefore, be able to perceive the beautiful, appreciate it, form her own view on the reality of the beauty of the environment and art, evaluate the results of her own work adequately for further self-realization in the field of choreographic art. The article highlights the key components of the formation of the artistic and creative experience of future teachers of choreography in the process of professional training with the aim of further development of the content of criteria and indicators, as well as necessary for its formation methodological foundations due to the creative being of choreographic art.

Key words: future teachers of choreography, formation of artistic and creative experience, professional preparation, students, components.